

**НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН
ТӨСӨЛ БОЛОН ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮДИЙН
ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ ТАЛААРХ НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2023 оны 01 дүгээр
сарын 10-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн М.Оюунчимэг

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2023 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийн үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэх эсэх асуудлыг Нийгмийн бодлогын байнгын хороо 2023 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Хуулийн төсөлд нийгмийн даатгалын тогтолцоо, зарчим, төрөл, хэлбэр, хамрах хүрээг тогтоох, нийгмийн даатгалд даатгуулах, шимтгэл төлөх, нийгмийн даатгалын сан бүрдүүлэх, уг сангийн хөрөнгийг хуваарилах, зарцуулах, тайлагнах, хяналт тавих болон нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тодорхойлох харилцааг тусгасан. Мөн даатгалын сангийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага, мэдээллийн нэгдсэн сан, цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын итгэлцүүр, шимтгэлийг нөхөн төлүүлэх, буцаан олгох, тэтгэврийн нөөц санг бүрдүүлэх, нэрийн дансыг мөнгөжүүлэх, мөнгөжүүлсэн орлогыг өвлүүлэх, шимтгэлийн өр, хөөн хэлэлцэх хугацааг тогтоох, нийгмийн даатгалын сангийн хэтийн тооцоолол хийх, сангийн эрсдэлийг үнэлэх, санал, дүгнэлт гаргах чиг үүрэг бүхий мэргэжлийн хороог ажиллуулах, нийгмийн даатгалын байгууллага, ажилтнуудын үүрэг, хариуцлагыг нэмэгдүүлж, үйл ажиллагаа нь ил тод, нийгмийн даатгалын тогтолцоонд итгэх олон нийтийн итгэл үнэмшлийг дээшлүүлэх зарчмыг хуулийн төсөлд тусгасан байна.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар нийгмийн даатгалын хамрах хүрээ өргөжих, сангийн чөлөөт үлдэгдэл хөрөнгийг санхүүгийн хэрэгсэлд оруулах боломж бүрдэж, түүнд тавих хяналт сайжрах, нийгмийн даатгалын засаглал оновчтой болж, ажлын уялдаа холбоо хангагдах, даатгуулагчид тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн бодит хуримтлал үүсэх, ажил олгогч, даатгуулагчийн чиг үүрэг ойлгомжтой, тодорхой болох, нийгмийн даатгалын үйлчилгээ цахимжиж түргэн шуурхай, ил тод, нээлттэй болох бөгөөд төсөл батлагдсанаар улсын төсөвт 334.0 тэрбумын санхүүжилт шаардлагатай байгаа талаар тооцоолол хийгдсэн. Хуулийн төслийг www.d.parliament.mn цахим сайтад байршуулж иргэд, олон нийтийн саналыг авч байгаа болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Идэрбат нийгмийн даатгалын хөрөнгийг арилжааны банканд байршуулахад баримталж байгаа зарчим, сонгон шалгаруулалтын асуудал, тэтгэврийн санг баялагийн сантай уялдуулах, засаглал, менежментийг сайжруулах чиглэлээр хуулийн төсөлд оруулж буй шинэчлэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Оюунчимэг хуулийн төслийг боловсруулахдаа холбогдох яамдын саналыг

авсан эсэх талаар, мөн хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхэд улсын төсвийн санхүүжилтийн нөөц боломж байгаа эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Саранчимэг хуулийн төслийн гол менежментийн шинэчлэлт болон салбарын эрдэмтэн, судлаачдаас санал авсан эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Чинбүрэн групп тогтоолгосон иргэдийг хоёр жил тутам эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссоор оруулдаг байдлыг хэрхэн цэгцлэх, хуулийн төсөлтэй холбоотой гадаад орны туршлагыг судалсан эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Одонтуяа тэтгэврийн нөөц сан болон сайн дурын давхар даатгалтай байх зохицуулалт шинэчилсэн найруулгын төсөлд хэрхэн туссан талаар, мөн хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ гэртээ хардаг өрх толгойлсон ээжүүдийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг төрөөс төлөх зохицуулалт хуулийн төсөлд туссан эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Туваан хуулийн төсөлд тэтгэврийн зөрүүг арилгах чиглэлээр ямар зохицуулалт туссан талаар, богино хугацаанд өндөр шимтгэл төлж тэтгэврээ өндрөөр тогтоолгосон хүмүүсийн асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх, тэтгэврийн доод хэмжээ нэмэгдүүлэх, зөрүүг арилгах талаар эдийн засгийн тооцоолол хийгдсэн эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Жаргалмаа нийгмийн даатгалын сангийн Капитал банкнаас авах өр, авлагын асуудал, хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ асарч байгаа эцэг эхчүүдэд олгох тэтгэмжийн асуудал, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, тэтгэмжийг 16 нас хүртэл олгож байгааг 18 нас болгож өөрчлөх талаар салбарын яам ямар бодлогыг баримталж байгаа талаар асуулт асууж, хариулт авлаа.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн С.Чинзориг нийгмийн даатгалын санг баялгийн сангаас нэг удаа мөнгөжүүлэх боломж, тэтгэврийн нөөц сангийн болон сайн дурын давхар даатгалтай байх зохицуулалт, тэтгэврийн зөрүүг үе шаттай арилгах, тэтгэвэр бодох аргачлалыг шинэчлэх, засаглалыг сайжруулах талаар анхаарч ажиллах шаардлагатай, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Оюунчимэг хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхэд нарийвчилсан тооцоо судалгаа хийх, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Бейсен, Ц.Туваан нар тэтгэврийн зөрүүг арилгах, тэтгэврийн зээлтэй иргэд нас барсан тохиолдолд шимтгэл төлөлтийн хэмжээнээс хамаарч зээл төлөлтийн асуудлыг уян хатан зохицуулалт хийх шаардлагатай байгаа талаар тус тус саналаа илэрхийллээ.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх буюу 83.3 хувийн саналаар үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг дэмжсэн болно.

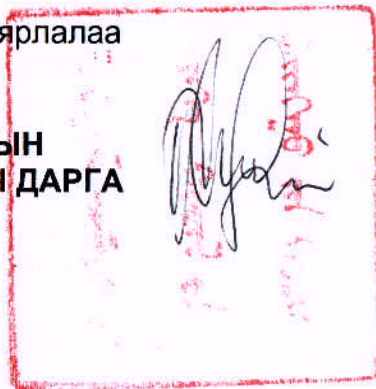
Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн Нийгмийн даатгалын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай, Нийгмийн даатгалын тухай хуулиудыг хэрэглэх журмын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай, Ахмад настны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Гаалийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Дипломат албаны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Төр, сүм хийдийн харилцааны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Малчин, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчийн тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг нөхөн төлүүлэх тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцох тухай, Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Банкны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт

оруулах тухай, Татварын ерөнхий хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Хөдөлмөрийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Татварын зарим хууль болон нийгмийн даатгалын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Донорын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2008 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2009 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2010 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2011 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2013 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2014 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2015 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2016 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2017 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2018 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2019 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2020 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2021 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2022 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын шимтгэлээс чөлөөлөх, ажилгүйдлийн даатгалын сангаас дэмжлэг үзүүлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн халамжийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Татварын өршөөл үзүүлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эдийн засгийн ил тод байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2018 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2019 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2020 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2021 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2022 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2023 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Өршөөл үзүүлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Цэргийн албан хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн хэлэлцэх эсэх талаарх Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа

**НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ДАРГА**



П.АНУЖИН